

NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG

A Nemzeti Választási Bizottság 707/2018. számú határozata

A Nemzeti Választási Bizottság a N. N.G. (a továbbiakban: Beadványozó) által benyújtott fellebbezés tárgyában – 17 igen és 0 nem szavazattal – meghozta a következő

határozatot:

A Nemzeti Választási Bizottság a Békés Megye 04. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottság 77/2018. (IV. 03.) számú határozatát megváltoztatja.

A Nemzeti Választási Bizottság a kifogást elutasítja és N. N. G. bírság megfizetésére kötelezését mellőzi.

A határozat ellen a meghozatalától számított 3 napon belül az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet személyesen, levélben vagy elektronikus dokumentumként a Kúriához címzett bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet nyújthat be a Nemzeti Választási Bizottságnál (1054 Budapest, Alkotmány u. 3., levélcím: 1397 Budapest, Pf.: 547., e-mail: nvb@nvi.hu). A bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2018. április 13-án 16.00 óráig megérkezzen. A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem elektronikus dokumentumként való benyújtása esetén a kérelem benyújtójának jogi képviselője minősített elektronikus aláírásával látja el a kérelmet. Az elektronikus dokumentumként benyújtott kérelem mellékleteit oldalhú másolatban elektronikus okirati formába kell alakítani. A bírósági eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező. A jogi szakvizsgálattal rendelkező személy – a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával – saját ügyében ügyvédi képviselet nélkül is eljárhat. A bírósági eljárás nem tárgyi illetékmentes. A felülvizsgálati kérelem benyújtóját tárgyi illeték-feljegyzési jog illeti meg.

Indokolás

I.

[Az első fokon eljáró választási bizottság döntése és az azt megalapozó tényállás]

[1]dr. Szabó Ervin (a továbbiakban: Kifogástevő) a Jobbik Magyarországért Mozgalom országgyűlési képviselőjelöltje 2018. március 31-én kifogást nyújtott be a Békés Megye 04. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB) a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI.

törvény (a továbbiakban: Ve.) 209. §-a alapján a Ve. 2. § a) és e) pontjának megsértésére hivatkozással.

[2]Előadta, hogy Beadványozó 2018. január 26-án megjelent az Orosházi Polgármesteri Hivatal nagytermében, ahol ekkor az Orosháza Város Önkormányzatának képviselő-testületi ülése zajlott. Megzavarta és félbeszakította az ülést, majd Kifogástevő elé „ledobott az asztalra egy nyers, véres disznófejet úgy, hogy mindeközben különböző a becsületére sértő kijelentéseket tett”. Erről videofelvételt készített, melyet közzétett facebook oldalán az alábbi linken: <https://www.facebook.com/pg/N%C3%meth-Norbort-178342026105113/posts/>.

[3]Kifogástevő előadta továbbá, hogy mindeközben Beadványozó szórólapokat is készített, amelyek a rágalalmazáson túl becsületét is mélyen sértik. Bizonyítékként mellékelte a kampányeszköz egy példányát, melyet állítása szerint Beadványozó kb. 40-45.000 darabban állított elő és azt az adott választókerület 27 településén terjeszti. A szórólap szerint Kifogástevő „csicskázató bűnözők ügyvédjeként: segített abban, hogy rabszolgasorban tartsanak embereket, hogy elvegyék a nyugdíjukat, hogy döghússal etessék és rettegésben tartsák az áldozatokat”. Rákérdez arra, hogy Kifogástevő „kötött-e vádalkut, hogy mentse a bőrét”. Kifogástevő kifejti továbbá, hogy a szórólapon Beadványozó bizonyos iratokra is hivatkozik, valamint a szórólapra azt írta, hogy „átadta saját magát a megfélemlített védenecinek”, majd az alábbi üzenetet rögzíti: „annyit mondott, hogy azt üzeni a gazda, hogyha nem jól beszélünk, agyon leszünk verve”. A szórólapon továbbá Kifogástevő montírozott arca látható, kezében egy véres levágott disznófejet és lábat tart.

[4]Kifogástevő megítélése szerint a szórólappal Beadványozó egyértelműen megsértette a Ve. 2. §-ának a) és e) pontjait, „a jóhiszemű alapelveit, és a választás tisztaságát”. Ezért kérte, hogy az OEVB a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg a jogszabálysértés tényét, a b) pont alapján tiltsa el Beadványozót a jövőre nézve a facebookon a szórólapként is kiadott képek és a sajtótájékoztató, illetve a hivatalban megvalósított cselekedetét rögzítő videó közzétételétől, továbbá a d) pont alapján szabjon ki bírságot.

[5]Az OEVB 77/2018. határozatával 2018. április 3-án a „választópolgári,, kifogásnak helyt adott, megállapította, hogy a kifogás a képviselő-testületi ülés vonatkozásában elkésztett, ugyanakkor a facebookon közzétett bejegyzésével, valamint a szórólapjával Beadványozó megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdése a) és e) pontjai szerinti, a választás tisztaságának megóvása, illetve a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelveit. Eltiltotta Beadványozót a további jogsértéstől, kötelezte, hogy a facebookról távolítsa el a Dr. Szabó Ervin képviselőjelölttel kapcsolatos 2018. március 14. és 2018. március 29. közötti időszakban közzétett bejegyzéseket, valamint 500.000,- Ft összegű bírság megfizetésére kötelezte.

II.

[A fellebbezés tartalma]

[6]Beadványozó 2018. április 6-án, a Fiatalok és Idősek Társadalmi Integrációja Párt képviselőjelöltjeként fellebbezést nyújtott be az OEVB döntése ellen, melyben előadta, hogy álláspontja szerint tevékenységével nem sértette meg sem a választás tisztaságának megóvása, sem a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapvető rendelkezéseit. Kifogásolta, hogy Kifogástevő magánszemélyként nyújtott be kifogást, „holott ténylegesen jelölt”.

[7]Előadta továbbá, hogy az általa kifogásolt tevékenység Kifogástevő országgyűlési képviselőjelöltségét érinti, azzal van összefüggésben. Álláspontja szerint jelen eljárás tárgyát képező szórólap tartalma nem téveszti meg a választópolgárokat és sem közvetlenül, sem közvetve nem korlátozza a választópolgári akarat kifejezését. Álláspontja szerint minden választópolgárnak joga van tájékozódni a jelöltekről, azok tevékenységéről, személyükről annak érdekében, hogy megalapozott választópolgári döntést hozhassanak. Lehetségesnek véli, hogy „kissé erősnek tűnhet az általa gyakorolt kritikus hangvétel, de az érintett ténybelileg nem cáfolta a személyével kapcsolatos kritikát”. Megítélése szerint a választási kampány része lehet az, hogy bármelyik jelölt vonatkozásában jelöltek, jelölő szervezetek kritikát fogalmazzanak meg, mivel a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelt jogalkotói cél, különösen a választási időszakban.

[8]Kifejtette továbbá, hogy az OEVB helyesen állapította meg, hogy a kifogás a képviselő-testületi ülés vonatkozásában elkésztett, ugyanakkor tévedett a szórólapok tekintetében, mivel azok „jóval korábban készültek és kerültek kiosztásra, így a kifogás ebben a tekintetben is elkésztett”. Hangsúlyozta, hogy az OEVB által kiszabott bírságot alaptalannak, túlzónak és aránytalannak ítéli, mivel az OEVB nem értékelte azt a tényt, hogy Kifogástevő Beadványozó „véleménye konkrét tartalma helyett a szórólapon lévő montázs megjelenési formáját kifogásolta, azt tartotta sértőnek”. Továbbá álláspontja szerint az OEVB határozatában olyan kérdésekben is állást foglalt (személyiségi jogok) melyekre hatáskörrel nem rendelkezik. Megjegyezte továbbá, hogy a „kifogás állításával ellentétben nagyságrendekkel kevesebb szórólap készült, így az eleve kevesebb választópolgárhoz jutott el”.

[9]Fentiekre tekintettel Beadványozó kérte, hogy a Nemzeti Választási Bizottság a Ve. 231. § (5) bekezdése alapján „elsődlegesen változtassa meg az OEVB döntését és a kifogást utasítsa el, másodlagosan mellőzze a terhére megállapított bírság kiszabását”.

III.

[A Nemzeti Választási Bizottság döntése és jogi indokai]

[10] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott.

[11] A Nemzeti Választási Bizottság a Ve. 231. § (4) bekezdése szerint a másodfokú eljárás keretében a sérelmezett határozatot, valamint az azt megelőző eljárást vizsgálja.

[12] A Ve. 141. §-a alapján kampánytevékenység a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása, és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése céljából. A Ve. 140. § a) pontja alapján kampányeszköznek minősül a plakát. A Ve. 144. § (1) bekezdése alapján plakát a választási falragasz, felirat, szórólap, vetített kép, embléma mérettől és hordozóanyagtól függetlenül.

[13] Jelen ügyben a Nemzeti Választási Bizottság úgy foglalt állást, hogy a kifogásolt szórólap, a 2018. évi országgyűlési választások kampányidőszakában, a választásokon induló képviselőjelölttel kapcsolatosan használt – igen szélsőséges megfogalmazásokat tartalmazó - kampányeszköz.

[14] A Nemzeti Választási Bizottságnak jelen ügyben abban kellett állást foglalnia, hogy a kifogásolt szórólapokon szereplő megnyilvánulások a politikai közszereplők véleménynyilvánítási szabadsága tekintetében értékítéletként vagy tényállításként értékelhetőek-e. A kampánytevékenység gyakorlásához való jog ugyanis csak akkor számíthat törvényes védelemre, ha az nem irányul a jog rendeltetésével össze nem egyeztethető célra, vagy nem sért más magasabb rendű jogi normát.

[15] A Nemzeti Választási Bizottság az OEVB határozata felülvizsgálatának eljárásában irányadónak tekinti az Alkotmánybíróság 2018. március 27-én, a Kúria - választási ügyben hozott Kvk.IV.37.367/2018/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasító - IV/569/2018. AB határozatot (a továbbiakban: ABh.), amely döntésének jelen ügy szempontjából releváns megállapításai az alábbiak:

[16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, a politikai közszereplők vonatkozásában a kritika határai szélesebbek, mint más személyek esetében. Ugyanakkor a véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott oltalom szempontjából meg kell különböztetni a tényállítást az értékítélettől. Mivel az előző meglete bizonyítható, az utóbbié azonban lehetetlen. Így az értékítélet alkotmányos védelem alatt áll, a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata azonban nem – abban az esetben, ha a tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy közlése lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudta, mert a tőle elvárható körültekintést elmulasztotta. Az Alkotmánybíróság az 5/2015. (II. 25.) AB határozatban és a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában is állást foglalt a politikai véleménynyilvánítás kérdésében, és azokban a korábbi kúriai gyakorlattól eltérő mércét határozott meg: a választási kampányidőszakban a jelöltek, közszereplők kritizálhatóságának a mércéjét megemelte.

[17] Az Alkotmánybíróság kifejtette továbbá, hogy a közügyekkel összefüggő vélemények kinyilvánítását a szólásszabadság különös erővel védelmezi, és a közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások: a társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a

közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. Másrészt az Alkotmánybíróság a szólásszabadságnak ebben a különösen védett körében is érvényesnek tartja a vélemények és a tényállítások megkülönböztetéséről mondottakat: „[a] tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között (...). Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.” Az adott közlés védelmére vonatkozó alkotmányjogi mérce meghatározásakor tehát a közügyek vitáján belül is fontos kérdés, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak minősül-e.

[18] A választási kampányban tett kijelentések jogszerűségének bírói mérlegelése körében irányadó alkotmányossági szempont, hogy „[v]álasztási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. [31/2014. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [28]]. A választási kampányt pedig az Alkotmánybíróság következetesen olyan szituációnak tekintette, amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának; tekintettel arra is, hogy ezen időszak alatt a cáfolat vagy ellenvélemény kifejtésének is jelentős tere nyílik.”.

[19] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokat tette: „[a] politikai vitának a választási kampány során különösen is felfokozott körében a tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók.”.

[20] A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a választási időszakra kiváltképp vonatkoztatható az, amire az Alkotmánybíróság a politikusok egymás közti vitájával kapcsolatban már korábban is rámutatott: „az ő esetükben a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli”. Amennyiben az egymásra tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha kijelentő módban fogalmazták is meg őket – vélelmezhető, hogy a választópolgárok a közléseket véleményként értékelik. Szintén védelem alá tartható a kritika túlzó, meghökkentő megfogalmazása, akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint. Kétség

esetén ráadásul a mérlegelés arra is támaszkodhat, hogy egyes részletek tényszerű cáfolatára a kampányban széles körű lehetőség nyílik.

[21] A Nemzeti Választási Bizottság az AB és a Kúria fentiekben hivatkozott jogértelmezéssel összhangban a kifogásolt szórólapon tartalmát megvizsgálta, melynek eredményeként megállapítja, hogy az azon szereplő meglehetősen, túlzó és egyértelműen szélsőséges kijelentések olyan kritizáló értékítéletek, melyek az érintett képviselőjelölt politikájára és ezzel egyidejűleg képviselői alkalmatlanságára, közéleti hiteltelenségére kívánja felhívni a választópolgárok figyelmét. A kampányeszköz mind képi megjelenítése, mind szövegezése alkalmas a választói akartat negatív irányú befolyásolására, a negatív kampány azonban a fenti részletes indokolás alapján a Ve. által nem tiltott tevékenység. A szórólapon szereplő kijelentések az érintett személyt a közügyek során - foglalkozásával összefüggésben minősítik „ügyvédként”-, és ebből vonnak le következtetést a képviselőjelölt alkalmasságára vonatkozóan, mintegy előre vetítve annak jövőbeli programját.

[22] A Kúria több határozatában, így a KvK.II.37.346/2015/3. számú végzésében is rögzítette, hogy a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja előírja, hogy a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás elvét. A Kúria a Kvk.IV.37.488/2014/3. számú végzésében kifejtette továbbá, hogy a választási kampány a véleménynyilvánítás szabadsága megnyilvánulási formája, és hangsúlyozta azt is, hogy kampányidőszakban különösen fontos a véleményszabadság érvényesülése. A Ve. nem tiltja a negatív kampány folytatását. Ami azt jelenti, hogy megengedett a konkurens jelölt képessége hiányosságainak, programhibáinak felsorolása, felnagyítása, karikírozása, a kampányt folytató előnyeinek hangsúlyozása mellett. A választási kampányban az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő/támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak.

[23] Fentiekre tekintettel a Bizottság kifejtette, - egyezően a Kúria Kvk.III.37.211/2006/3. és Kvk.III.37.107/2008/2. számú végzéseiben foglaltakkal –, hogy a kifogással érintett szórólapon egyértelműen negatív értékítéletet fejez ki, amely alapján a választási alapelvek sérelme nem állapítható meg, még akkor sem, ha az adott megnyilvánulás éles megfogalmazást tartalmaz.

[24] A Kúria (Legfelsőbb bíróság) Kvk.I.37.180/2010/4. számú végzésében foglaltakkal összhangban a Bizottság megállapítja továbbá, hogy „a szórólapon levél postaládába történő kézbesítése esetén a szórólappal kapcsolatos jogszabálysértés akkor következik be, amikor arról a választópolgár tudomást szerez”. Ezért Beadványozónak a fellebbezésében foglalt álláspontjával szemben a szórólapon ellen benyújtott kifogása nem tekinthető elkésettnek amiatt, hogy „azok korábban készültek és kerültek kiosztásra, mint a kifogás benyújtását megelőző három nap”.

Ezért helyesen járt el az OEVB amikor a szórólap kapcsán benyújtott kifogást választási ügynek minősítette és azt érdemben bírálta el.

[25] A Bizottság az Orosházi Polgármesteri Hivatal 2018. március 26-án megtartott képviselő-testületi ülésén történtek kapcsán egyetért az OEVB azon álláspontjával, miszerint a 2018. március 31-én benyújtott kifogás e tekintetben elkésett, így az érdemben nem vizsgálható.

[26] A Bizottság rögzíti továbbá, hogy az OEVB határozata indokolásában helytelenül tüntette fel Kifogástevőt „választópolgárként”, tekintettel arra, hogy kifogását helyesen „képviselőjelölti” minőségében terjesztette elő.

[27] Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság az OEVB 77/2018. (IV. 03.) számú határozatát megváltoztatja, és a rendelkező részben foglaltak szerint a kifogást elutasítja.

IV.

[A határozat alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések]

[28] A határozat a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontján, a 140. §-án, a 141. §-án, a 144. §-án, a 218. §-án, 220. §-án, a 231. § (4) bekezdésén és az (5) bekezdés b) pontján, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ve. 222. § (1) bekezdésén, a 223. § (1) bekezdésén, a 224. § (1) bekezdésén, (2) bekezdésén és (5) bekezdésén, az illetékekről szóló tájékoztatás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 37. § (1) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdés s) pontján alapul.

Budapest, 2018. április 10.

Prof. Dr. Patyi András
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke